

COVID-19 VE UZAKTAN EĞİTİM

Öğr. Gör. İlkay DEMİRALAY
Trakya Üniversitesi Tunca Meslek Yüksekokulu

Covid-19 sebebiyle tüm insan yaşamındaki her şeyi kapsayan yeni yollar bulma, yeni kurallar geliştirme ve kuralları değiştirme, yeni çalışma ve eğitim ortamları yaratma çabası eğitim dünyasına da yansımacaktır...

2019 Yılı'nın son aylarında Çin'de ortaya çıkan Covid-19 salgını tün dünyayı olduğu gibi ülkemizi de etkiledi. İnsanlar tedbirler gereği izole bir hayat sürmeye başladılar. Ancak, bazı sektörlerde insanların ihtiyaçları arttı ve değişti. Birçok alanda yeni ve tecrübe edilmemiş çalışma şekilleri ve zamanları ortaya çıktı. İnsanlar çoğunlukla izole oldukları mekanlarda yani evlerinde çalışmak zorunda kaldılar. İşletme dilinde talep miktarı değişince arz da değişti, diyebiliriz.

Eğitim sektörü de bu durumdan en çok etkilenen sektörlerden oldu. Aslında diğer sektörlerden farklı olarak, hem talep eden kısım olan öğrenciler hem de üreten kısım olan öğretmenler, her iki taraf da değişmek zorunda kaldı. Çözüm, tabii ki teknoloji olacaktı. İnternet üzerinden eğitim uzun yıllardır tecrübe edilmiş, halen devam eden bir teknolojik yöntemdi. İnternet üzerinden, interaktif ders materyalleri, dokümanlar, video konferans benzeri canlı ders ortamları ve öğretmenlerin hazırladığı eğitici videolar

aracılığı ile verilen bu eğitime literatürde Web Tabanlı Uzaktan Öğretim ya da Web Tabanlı Uzaktan Eğitim adı verilmektedir. Normal bir durumda bu eğitim sisteminden fırsat eşitliği elde etmek isteyen, farklı bir dalda ikinci bir üniversite okumak isteyen ve bu eğitim sistemini özellikle tercih eden kişiler faydalanmaktaydı. Covid-19 salgınının ortaya çıkardığı günümüz şartları bu eğitim sistemini geçici de olsa birincil eğitim sistemi haline getirmiştir. Web tabanlı uzaktan eğitim, öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynaklarının birbirinden uzakta olmasından dolayı ortaya çıkan sınırlılığı ortadan kaldırmak için farklı teknolojileri bir arada kullanır (1). Ülkemizde, yükseköğretimde uzaktan eğitim YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA UZAKTAN ÖĞRETİME İLİŞKİN USUL VE ESASLAR YÖNETMELİĞİ kapsamında yürütülmektedir (2).

Peki, nedir bu Uzaktan Eğitim? Birkaç tane docx veya pdf dosyası ve 15-20 dakikalık video ile bu sistem tarif edilebilir mi? Tabii ki hayır. Uzaktan eğitim bazı teknik

standartları olan, dünya çapında bu standartlara göre verilen bir eğitim sistemidir. Temel olarak, öğrenen ile öğretenin bulunduğu bir ortam olan Öğrenme Yönetim Sistemi (Learning Management System – LMS) ile bu sistem üzerinde bulunan canlı ders ortamı ve ders içeriklerinden oluşan bir yapıdan bahsediyoruz.

Öğretici tarafından hazırlanan ders içerikleri, Türkçe'si paylaşılabilir içerik nesnelere referans modeli olan, Shareable Content Object Referans Model yani kısaca SCORM adıyla anılan standartlara uygun olmalıdır. En son SCORM versiyonu SCORM 2004 V.3'tür. SCORM, dersin içeriğiyle ilgilenmez, ancak o içeriğin nasıl yayınlanacağı konusunda bir standart oluşturur. Niçin böyle bir standarda ihtiyaç duyulmuştur? Bunu anlamak için SCORM'un ne getirdiğine bakmak gerekir. SCORM uzaktan eğitim içeriklerinde birlikte çalışabilme, yeniden kullanılabilme, yönetebilme, kolay ulaşılma, devamlılık, ölçeklenebilirlik özellikleri üzerine getirilen standartlardan oluşmaktadır.

SCORM ile gelen bu özellikleri şöyle sıralayabiliriz.(3)

- Kalıcılık (Durability): Ders içeriği tutarlı olduğu sürece kalıcı olmalıdır. Maliyeti olağan, öğretisi güncel olduğu sürece içerikler kalıcı olmalıdır.
- Taşınabilirlik (Portability): Ders içeriği bir sistemden başka bir SCORM destekli sisteme taşınabilmelidir.
- Tekrar Kullanılabilirlik (Reusability): Ders içeriği tekrar tekrar kullanılabilir olmalıdır. Modüller farklı şekillerde düzenlenebilir olmalıdır.
- Birlikte Çalışabilirlik (Interoperability): Ders içeriği bir sistemden başka bir sisteme taşındığında da sorunsuz çalışabilmelidir. İşletim sistemi, sunucu farklılıkları, donanım farklılıkları gibi değişkenler içeriğin çalışmasında sorun teşkil etmemelidir.
- Erişilebilirlik (Accessibility): Ders içeriği LMS üzerinden erişilebilir olmalıdır. Bu da belirli meta dataların içerik paketine eklenme zorunluluğunu getirir. Bu meta datalar ile eğitim-öğretim dönemleri, dersin haftalarının konu başlıkları gibi bilgiler de belirlenmiş olur.

LMS sistemleri SCORM tabanlı içerikleri Web-Mobil Sistemler üzerinden öğrenciye ulaştıran sistemlerdir. Bu sistemler üzerinde aynı zamanda hem senkron hem de asenkron eğitim verilebilir. Asenkron eğitim öğretici tarafından hazırlanan SCORM tabanlı ders içeriyle verilir. Senkron eğitim ise sisteme entegre video konferans ya da canlı video ders sistemleri ile verilir. Burada amaç, öğrenci ile öğretmenin mekan bağımsız olarak web üzerinden sınıf ortamında buluşması, ders materyali paylaşımı ve öğretmenin mümkünse sınıf ortamına benzer bir ortamda ders anlatmasıdır. Bu amaç doğrultusunda kurulan e-ders stüdyoları bulunmaktadır. Covid-19 önlemleri kapsamında senkron eğitimler genellikle evden yapılmakta ve ekran-dosya paylaşımı ile eğitim sürdürülmektedir.

Uzaktan eğitim de bir diğer önemli konu, ölçme-değerlendirmenin nasıl yapılacağıdır. Uzakta eğitimin yapısı gereği öğrencilerin sorumluluğu örgün öğretime göre daha fazladır. Çünkü onları fiziksel olarak yönlendirecek şartlar ortadan kalkmış durumdadır. Bu sebeple öğrenciyi sisteme girmeye teşvik edecek, eğitim-öğretimi sürdürülebilir kılacak şekilde bir ölçme değerlendirme yapısı kurulmalıdır. Bugüne kadar bunun için öngörülen sistem mümkün olduğu kadar ara sınav ve küçük

çalışma sınavlarının sayısının fazla olmasıydı. Ancak, Covid-19 tedbirleri kapsamında uzun zaman test edilen sistem göstermiştir ki, ödevler ve derse katılım kontrolü de sınavlara eklenmelidir. LMS, tüm bunları yönetebilir olmalı ve doğru zamanda doğru iletişim şekillerini destekleyebilmelidir.

Kişisel öngörüm, Covid-19 sebebiyle tüm insan yaşamındaki her şeyi kapsayan yeni yollar bulma, yeni kurallar geliştirme ve kuralları değiştirme, yeni çalışma ve eğitim ortamları yaratma çabası eğitim dünyasına da yansımaktadır. Web tabanlı eğitim-öğretim sistemleri de bu yenilenme sürecinden etkilenenlerdir. Sonuçta bu sistemler, eğitim kurumları için oldukça yüklü içerik hazırlama, sunma ve barındırma maliyeti, öğrenci için ise bireysel teknolojik yatırım yapma zorunluluğu getirmektedir. Bunun dışında bugüne kadar teknolojik okuryazarlığı kısıtlı kalmış öğretici ve öğrencilerin

de bu yeni eğitim biçimine alışmaları gerekecektir. İnsanın en önemli özelliklerinde biri her ortama adapte olabilmesidir. Yeni oluşacak kurallar bu duruma adaptasyonu kolaylaştıracak ve uzaktan eğitiminde gelişmesini sağlayacaktır. Sağlıklı normal günlerde, yüz yüze eğitim ile birlikte teknoloji destekli eğitim sistemi gelişecektir.

Kaynaklar ;

- 1) Demiray, U., & İşman, A. (2003). History of distance education. In Online Distance Education Book (Eds. İşman, A., Barkan, M., & Demiray, U). TOJET. Retrieved from <http://www.tojet.net/e-book/ebook.htm>
- 2) https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Uzaktan_ogretim/yuksekogretim_kurumlarinda_uzaktan_ogretime_iliskin_usul_ve_esaslar.pdf
- 3) <https://tr.wikipedia.org>